

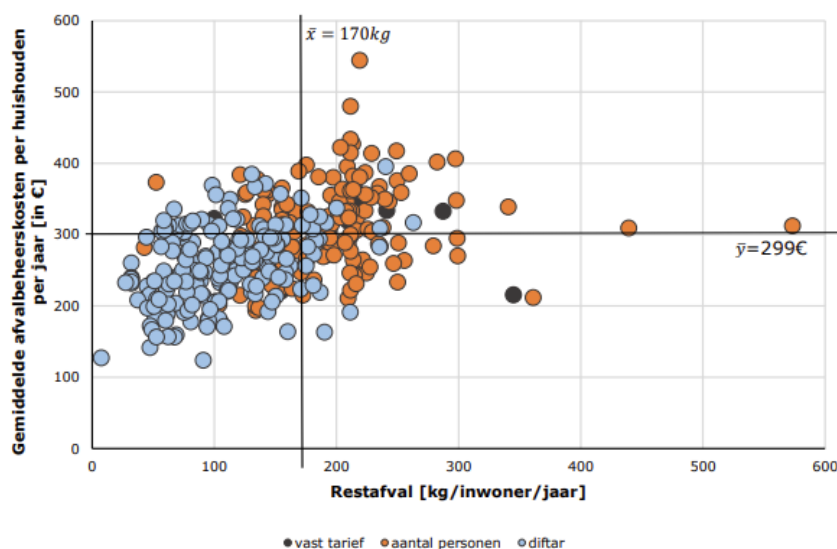
Vraag 1: Ervaringen met / succesfactoren voor / flankerend beleid bij Diftar in vergelijkbare gemeenten (incl. Arnhem);

Voor beantwoording van deze vraag is contact gezocht met de NVRD (de brancheorganisatie). Volgens de NVRD hebben, (onder andere) de (bronscheidende) gemeenten in onderstaand overzicht de VANG-doelstelling van 100 kg restafval per inwoner behaald mede middels de invoering van Diftar:

Gemeente	Restafval
Heusden	59
Gilze en Rijen	60
Winterswijk	75
Leusden	78
Apeldoorn	88
Deventer	89
Hengelo	89
Oosterhout	90
Etten-Leur	99
Hoogeveen	186

Rijkswaterstaat geeft jaarlijks de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing (en de kosten die gemeenten maken voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval) weer. Onderstaande afbeelding komt uit het rapport dat is uitgegeven inzake de afvalstoffenheffing 2022. Deze afbeelding geeft inzicht in het verband tussen de hoeveelheid restafval, de afvalbeheerkosten en of de gemeente in kwestie wel/geen Diftar-gemeente is.

Figuur S2: Restafval (2020) en afvalbeheerkosten (2022) per gemeente

Voor de succesfactoren van Diftar is eveneens een beroep gedaan op de brancheorganisatie. De NVRD geeft onderstaande redenen aan die (gezamenlijk) bijdragen aan het succes van (de invoering van) Diftar:

- Creëer voldoende draagvlak: dit betekent in een vroeg stadium de waarde van Diftar uitleggen aan de inwoners en ze mee laten denken over maatwerk.
- Ruim voldoende mogelijkheden voor alle huishoudens om alle grondstoffen te kunnen scheiden. Zorg dus voor voldoende capaciteit voor PMD, GFT en papier aan huis, en glas, textiel en evt. papier in de wijken.
- Zorg ervoor dat alle minicontainers *ruim* op tijd zijn gechipt en verzamelcontainers van toegangscontrole zijn voorzien. Rij een proefronde om te kijken of het bij alle adressen goed geregistreerd staat.
- Communiceer uitgebreid (gedifferentieerd naar wijk) en herhaald over nut en noodzaak van afvalscheiding en het (financiële) handelingsperspectief dat Diftar aan huishoudens biedt. Geef voorbeelden van hoe je beter kan scheiden en wat het oplevert.
- Zet afvalcoaches in om met inwoners te praten over het systeem en hoe ze ervoor kunnen zorgen dat ze minder restafval overhouden.
- Doe een nulmeting van zwerfafval, bijplaatsingen en dumpingen, zodat na invoering van Diftar eventuele toenames kunnen worden gestaafd.
- Zorg voor extra aandacht voor de kwaliteit van gescheiden grondstofstromen door middel van communicatie en zet indien noodzakelijk voorlopers in om de kwaliteit te controleren.
- Zorg voor voldoende maatwerk voor verschillende doelgroepen (inwoners met een medische indicatie, minima, etc.), zodat niemand buiten zijn/haar eigen schuld om, door Diftar benadeeld wordt).
- Zorg ervoor dat de milieustraat geen escape vormt voor het aanleveren van gratis restafval.
- Extra aandacht voor de grootste grondstofstroom in het restafval (GFT/GFE) is gewenst. Een aanrechtbakje helpt inwoners bijvoorbeeld om het voedsel in de keuken apart te houden.

Ook heeft de NVRD op verzoek van de gemeente de Diftar-casus in Arnhem belicht, zij constateert hier het volgende:

In Arnhem is Diftar ingevoerd en vervolgens na een referendum een jaar later weer afgeschaft. Belangrijkste oorzaak hiervoor is dat Diftar veel te snel na omgekeerd inzamelen is ingevoerd. Arnhem wilde door middel van omgekeerd inzamelen eerst de hoeveelheid restafval verminderen en dan pas inwoners financieel stimuleren beter te scheiden d.m.v. Diftar. Hoewel de omgekeerde volgorde logischer is (eerst Diftar en vervolgens de fors afgenomen hoeveelheid restafval laten wegbrengen), heeft Arnhem ervoor gekozen om deze beide instrumenten kort na elkaar te introduceren. Gevolg was dat omgekeerd inzamelen nog niet echt was 'ingeburgerd': er belandden nog veel zakken naast de containers en er was veel weerstand tegen het systeem van omgekeerd inzamelen. Nog voor deze problemen waren opgelost moest per inworp worden betaald. Dit zorgde voor een toename van de weerstand en daarmee ook bijplaatsingen.

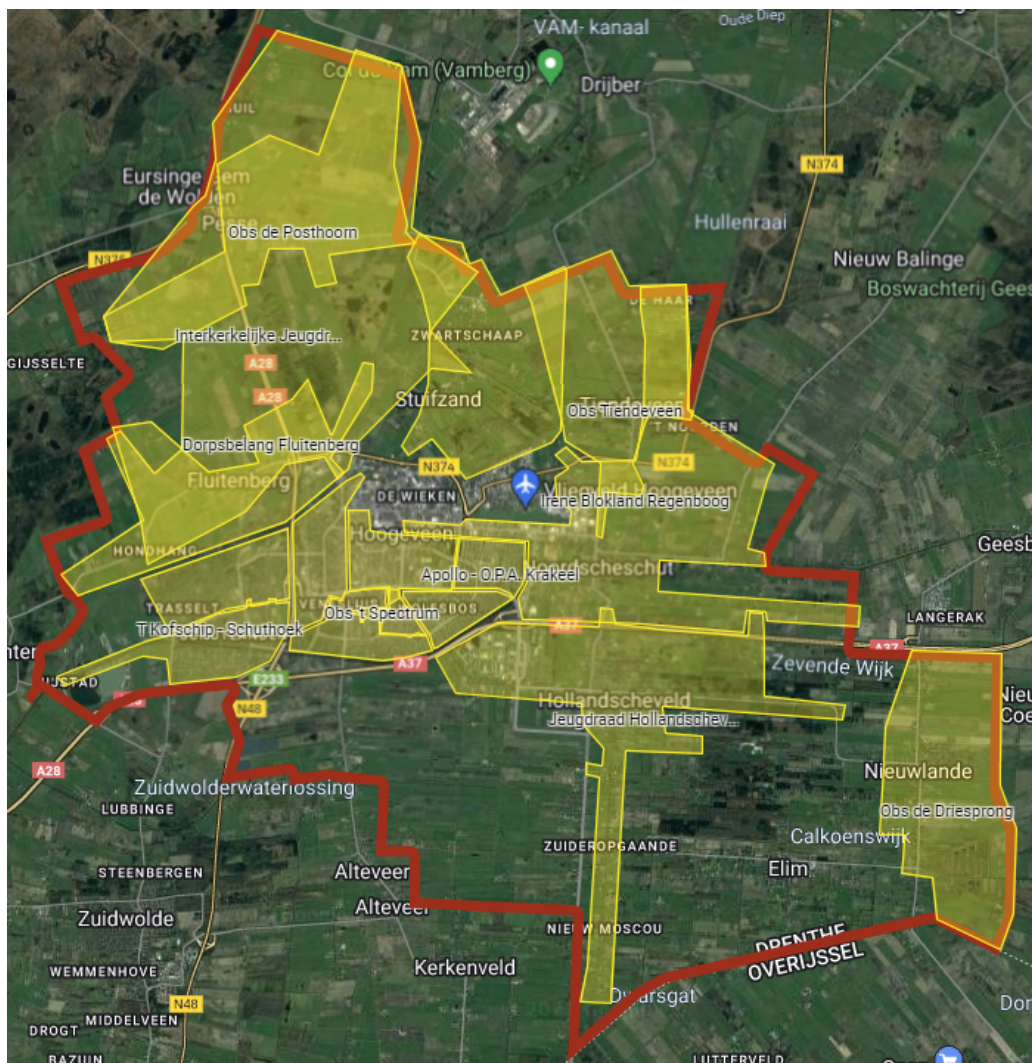
De politiek in Arnhem heeft toen, ondanks de forse reductie die omgekeerd inzamelen en Diftar op de hoeveelheid restafval had, besloten om de inwoners te vragen of ze met Diftar wilden stoppen. Aangezien het aan draagvlak ontbrak (én de vraagstelling: "Steunt u het voorgenomen besluit om te stoppen met het betalen per afvalzak" kan worden gezien als een sturende vraag), is met een kleine meerderheid (53,4% vs. 46,6%) voor het afschaffen van Diftar gestemd.

Rijkswaterstaat concludeert in haar rapport 'afvalstoffenheffing 2022' over de ontwikkeling van Diftar bij gemeenten het volgende:

Bij de afvalstoffenheffing wint het principe 'de vervuiler betaalt' gestaag terrein. Meer dan de helft van de gemeenten (54 procent) hebben in 2022 een Diftar tariefsysteem. Dat was in 2021 50 procent en 27 procent in 2003.

Vraag 2: Overzicht van gebiedsdekkendheid bij OPK-inzameling;

Onderstaande afbeelding geeft zowel de gemeente Hoogeveen weer (met donker rode lijn) en de gebieden waar vrijwilligersorganisaties i.s.m. Area huis aan huis oud papier en karton (OPK) inzamelen (de gele gebieden). De gebieden binnen de rode lijn die niet onder een geel gearceerd vlak vallen zijn de gebieden waar OPK niet huis aan huis wordt ingezameld.

Vraag 3: Opties bronscheiding bij hoogbouw.

De mogelijke opties voor bronscheiding bij hoogbouw zijn vergelijkbaar met de opties die er zijn voor laagbouw, namelijk: PMD, GFE (groente, fruit en etensresten) en OPK. De grondstoffenverzamelcontainers staan op dit moment (GFE uitgezonderd) bij winkelcentra. Deze verzamelcontainers worden geleidigd o.b.v. een 80%-volmelding.

O.b.v. de reeds beschikbare gegevens (uit 2023) is berekend hoeveel grondstoffen (PMD en OPK) er per laagbouw-/hoogbouwaansluiting per jaar worden ingezameld.

Type aansluiting	PMD	OPK
Laagbouw	127,7 kg	101,9 kg
Hoogbouw	10,6 kg	19,9 kg

Bij deze cijfers dienen wel enkele kanttekeningen te worden geplaatst:

- De grondstoffenverzamelcontainers (ook PMD en OPK) zijn vrij toegankelijk. Dit betekent dat alle inwoners van de gemeente, zowel uit de hoog- als uit de laagbouw, hier in principe gebruik van kunnen maken.
- Laagbouwaansluitingen beschikken over de mogelijkheid om zich via hun PMD-minicontainer van PMD te ontdoen. Hoogbouwaansluitingen in Hoogeveen kunnen zich (gedeeltelijk) via PMD-zakken van hun PMD ontdoen.
- Zowel hoog- als laagbouwaansluitingen kunnen OPK gebundeld/in dozen bij route-inzameling.
- Er is geen rekening gehouden met een mogelijk verschil in de samenstelling van het huishouden tussen hoogbouw- en laagbouwaansluitingen.
- De hoeveelheid OPK en PMD die via de milieustraat is afgevoerd is buiten beschouwing gelaten. Dit betreft ten opzichte van het totaal een relatief kleine hoeveelheid.
- De cijfers m.b.t. PMD betreffen de bruto ingezamelde hoeveelheden (inclusief stoorstoffen).